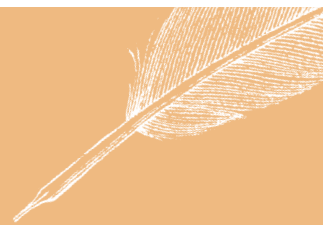

Sprawdź,
czy zdasz!

Sprawdzian szóstoklasisty

Sztorm

Uwaga szóstoklasistów! W kwietniu napiszecie swój pierwszy poważny egzamin, a już dziś drukujemy próbny test wraz z odpowiedziami przygotowany przez ekspertów „Gazety”. Powodzenia!

Czas pracy: 60 minut

Tekst do zadań od 1. do 4.

Potworny, tropikalny sztorm! Huk morza i skowyt wichru był ogłuszający. [...] Nastąpiła katastrofa. Okręt wpadł na skałę podwodną. Wstrząs nie był tak straszny, za to zgrzyt rozdzieranego pod nami kadłuba i trzask łamanych belek prawie dorównywały huczeniu morza. Zresztą niewiele już słyszałem. Uderzył na mnie spiętrzony wał wody z taką wściekłością, że nie mogłem stawić mu oporu. Oszołomiony, puściłem line, której dotychczas się trzymałem. Straszliwa fala porwała mnie na swój grzbiet, potem gwałtownie zwała w przepaść wodną. Leciłem na leb na szyję, głową w dół. Straciłem na pół przytomność, a gdy zaczęły przecierać mi się oczy, tonącego okrętu już nie widziałem w ciemnościach. [...]

Byłem półprzytomny, nic nie widziałem, ale zdawało mi się, że ręce moje pochwytyły jakiś twardy przedmiot. [...]

Równocześnie woda z szumem gdzieś odpływała wstecz i mogłem znów oddychać. Była to skała, której kurczowo się trzymałem. Chciałem zerwać się i biec. Daremnie: nogi ugięły się pod mną. Ledwo pełzałem na czworakach i brzuchu po ziemi. Po ziemi!

NA PODSTAWIE: ARKADY FIEDLER, WYSPA ROBINSONA, ZIELONA SOWA, KRAKÓW 2002, s. 25-26

1. Tekst jest opisem

- A. tonącego statku i topiącego się człowieka.
B. tonącego statku i ratującego się człowieka.
C. odpływającego statku i topiącego się człowieka.
D. tonącego statku i pływającego do skały człowieka.

2. Narracja prowadzona jest w

- A. czasie przeszłym.
B. czasie przyszłym.
C. czasie teraźniejszym.
D. różnych czasach.

3. Użyty we fragmencie zwrot „lecieć na leb na szyję” oznacza, że bohater

- A. buja w obłokach.
B. nie patrzył, kiedy spadał.
C. upadł na głowę.
D. spadał bardzo szybko.

4. W którym wersie wydarzenia podane są w porządku chronologicznym:

- A. wypłynięcie okrętu na skałę, walka z falami, za burtą, na lądzie.
B. wypłynięcie okrętu na skałę, za burtą, walka z falami, na lądzie.
C. walka z falami, wypłynięcie okrętu na skałę, na lądzie.
D. wypłynięcie okrętu na skałę, ewakuacja, na lądzie.

Tekst do zadań 5. i 6.

Francis Beaufort, oficer floty brytyjskiej, utworzył skalę w 1806. Początkowo skala nie określała prędkości wiatru, lecz wymieniała ilościowe cechy od 0 do 12 określające sposoby, w jakie powinny pływać żaglowce - od wystarczające, aby mieć sterowność, do takiego, przy którym „plótka” nie mogą wytrzymać. Skala została zaadaptowana do użytku na lądzie w latach 50. XIX wieku, gdy jej wartości posłużyły do znakowania liczby obrotów anemometrów.

NA PODSTAWIE: WWW.PL.WIKIPEDIA.ORG

5. Anemometr to urządzenie służące do

- A. wyznaczania kierunków geograficznych.
B. mierzenia ciśnienia atmosferycznego.
C. określania prędkości wiatru.
D. mierzenia ilości opadów atmosferycznych.

Mapa do zadań od 7. do 9.

6. Skalę Beauforta utworzono w

- A. w pierwszej połowie XVIII wieku.
B. w pierwszej połowie XIX wieku.
C. w drugiej połowie XVIII wieku.
D. w drugiej połowie XIX wieku.

7. Tallin i Sztokholm to stolice państw nadbałtyckich a także porty morskie, między którymi kursują promy. Podaj rzeczywistą odległość między nimi w linii prostej, jeśli na mapie wynosi ona 3,5 cm.

- A. 350 m
B. 350 km
C. 3500 m
D. 3500 km

8. Litwa graniczy z Morzem Bałtyckim od

- A. zachodu.
B. wschodu.
C. południa.
D. północy.

9. Nad Morzem Bałtyckim leży

- A. 8 państw.
B. 9 państw.
C. 10 państw.
D. 11 państw.

Tabela do zadań od 10. do 12.

Stopień skali Beauforta	Średnia prędkość wiatru w km/h	Wysokość fali w m	Opis
0	0	0	cisza, flauta
1	4	0,1	powiew
2	9	0,2	slaby wiatr
3	17	0,6	lagodny wiatr
4	24	1	umiarkowany wiatr
5	35	2	dość silny wiatr
6	44	3	silny wiatr
7	56	4	bardzo silny wiatr
8	68	5,5	sztorm/wicher
9	81	7	silny sztorm
10	96	9	bardzo silny sztorm
11	117	11,5	gwałtowny sztorm
12	>117	>14	huragan

NA PODSTAWIE: WWW.PL.WIKIPEDIA.ORG

10. Jaką wysokość mają fale podczas silnego sztormu?

- A. 5,5 m
B. 7 m
C. 9 m
D. 11,5 m

11. Odczytaj z tabeli prędkość wiatru podczas silnego sztormu i oblicz, jaka to prędkość wyrażona w m/s.

- A. 2,25 m/s
B. 7 m/s
C. 22,5 m/s
D. 81 000 m/s

12. Która odpowiedź podaje rodzaje wiatrów w kolejności od najsłabszego do najsilniejszego?

- A. słaby wiatr, flauta, sztorm, bardzo silny sztorm.
B. powiew, silny wiatr, silny sztorm, bardzo silny wiatr.
C. silny wiatr, bardzo silny wiatr, huragan, sztorm.
D. powiew, bardzo silny wiatr, silny sztorm, huragan.

13. Podczas sztormu woda wdziera się w głąb lądu. Fale sztormowe powodują cofanie się urwistych brzegów, czyli

- A. wydm.
B. mierzei.
C. polderów.
D. kłifów.

14. Podczas zabawy na plaży dziecko chciało napełnić 10-litrowe wiaderko, przynosząc wodę z morza kubeczkami o pojemności 200 mililitrów. Ile kubeczków musiało wlać do wiaderka?

- A. 5
B. 20
C. 50
D. 100

Tekst do zadania 15.

Sztorm utrudnia transport między Polską a Skandynawią.

Z powodu trudnych warunków atmosferycznych od piątku występują utrudnienia w komunikacji morskiej między Polską a Szwecją.

Sztormowa pogoda powoduje kłopoty z kursowaniem promów z i do szwedzkiego portu Ystad. Odwołano sobotni poranny rejs polskiego promu samochodowo-kolejowego „Kopernik” z Ystad do Swinoujścia.

NA PODSTAWIE: WWW.GAZETA.PL

15. Jaki rodzaj transportu odbywa się między portem Swinoujście a Ystad?

- A. samochodowy.
B. kolejowy.
C. lotniczy.
D. promowy.

16. Przed wypłynięciem w morze dobrze jest znać prognozę pogody. Podają ją

- A. atlasy geograficzne i niektóre codzienne gazety.
B. dzienniki telewizyjne i portale internetowe.
C. podręczniki do przyrody i dzienniki radiowe.
D. czasopisma podróżnicze i książki przygodowe.

17. Najniższą zanotowaną temperaturą słonej wody morskiej jest -2°C, natomiast najwyższa temperatura wody w morzu może być równa +32°C. Jaka może być różnica temperatur wody w morzach?

- A. -34°C
B. 34°C
C. -30°C
D. 30°C

Tekst do zadań od 18. do 20.

Zdarto żagle, ster przysnął, ryk wód, szum zawieci. Głosy trwożnej gromady, pomp złowieszcze jęki. Ostatnie liny majtkom wyrywały się z ręki. Słowice krwawo zachodzi, z nim reszta nadziei.

Wicher z tryumfem zawył, a na mokre góry Wznoszące się piętrami z morskiego odnětu Wstał genialny śmierec i szedł do okrętu.

Jak żołnierz szturmujący w potamane mury.

NA PODSTAWIE: ADAM MICKIEWICZ, BURZA (CZYTELNIK, WARSZAWA 1982, s. 212)

18. Które słowa najlepiej określają nastrój wiersza?

- A. zabawa i radość.
B. strach i niepokój.
C. smutek i nostalgia.
D. rozpacz i tęsknota.

19. W której zwrotce znajduje się najwięcej wyrazów dźwiękonaśladowczych?

- A. pierwszej.
B. drugiej.
C. w obydwu tyle samo.
D. nie ma ich w ogóle.

20. Gdzie można znaleźć informacje o Adamie Mickiewiczu

- A. w słowniku ortograficznym.
B. w słowniku wyrazów obcych.
C. w słowniku języka polskiego.
D. w encyklopedii powszechnej.

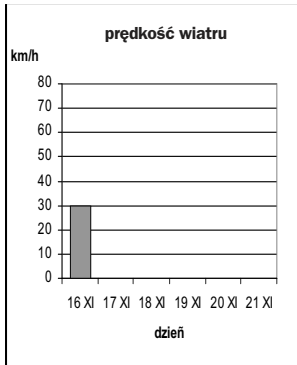
21. W nadmorskiej stacji meteorologicznej badano prędkość wiatru. Wyniki badań przedstawia notatka:

16 XI - 30 km/h
17 XI - 50 km/h
18 XI - 65 km/h
19 XI - 55 km/h
20 XI - 70 km/h
21 XI - 40 km/h

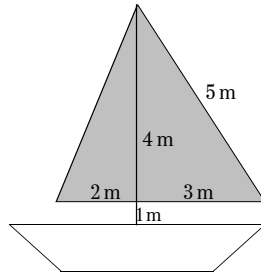
Tekst do zadania 15.

Sztorm utrudnia transport między Polską a Skandynawią.

Sporządź diagram słupkowy przedstawiający prędkość wiatru na podstawie pomiarów z podanych dni.

22. Uzupełnij rozpoczęte zdanie oraz wykonaj obliczenia.

Żagiel łódki ma kształt .....
 Oblicz, ile płótna potrzeba na jego wykonanie.
 Zapisz wszystkie obliczenia i podaj odpowiedź.
 Odpowiedź: .....

Cennik biletów do zadania 23.

CENNIK

Bilet normalny - 36 zł
 Bilet ulgowy* - 26,70 zł

* ulga przysługuje dzieciom do lat 7 i młodzieży do lat 16 na podstawie legitymacji szkolnej
 ** przejazd dzieci do lat 4 jest bezpłatny

23. Jedenastoletnia Kasia wraz z rodzicami oraz siostrą, bratem i dziadkiem zamierzają kupić bilety na rejs statkiem. Siostra Kasi jest od niej starsza o 6 lat, a brat młodszy o 4 lata. Czy 200 zł wystarczy na zapłacenie za wszystkie bilety?
 Zapisz obliczenia i uzupełnij odpowiedź.
 Odpowiedź:
 Wszystkie bilety będą kosztowały .....

Kwota 200 zł ..... na zapłacenie za bilety.

24. Jutro o godz. 16 w sali gimnastycznej twoja klasa uroczysto otwiera wystawę pt. „Wakacje nad morzem”. Napisz zaproszenie dla Pana Dyrektora. Pamiętaj o formule grzecznościowej.

25. Wybrałeś się z rodzicami na kilkudniowy rejs po Morzu Bałtyckim. Napisz list do kolegi lub koleżanki. Opowiedz w nim o niesamowitych przygodzie, w której brałeś udział. Przekonaj adresata, że ta przygoda była najwspanialszym wydarzeniem waszego rejsu.
 Pamiętaj o odpowiedniej formie i stosownym słownictwie.
 Twój list powinien zawierać co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

AUTORZY: KATARZYNA MADEJ, ANNA MUSIAŁ, ANETA GÓRAK

KARTOTEKA TESTU

Nr zad.	Umiejętność	Liczba pkt
1.	Czytanie - odczytanie informacji z tekstu	1
2.	Czytanie - określenie czasu, w którym prowadzona jest narracja	1
3.	Czytanie - odczytanie przenośnego znaczenia związku frazeologicznego	1
4.	Rozumowanie - porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej	1
5.	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - określenie funkcji przyrządu służącego do pomiaru przyrody	1
6.	Rozumowanie - umieszczenie daty w przedziale czasowym - określenie wieku i jego połowy	1
7.	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - obliczenie rzeczywistej odległości w terenie, korzystając ze skali	1
8.	Czytanie - odczytywanie informacji z mapy	1
9.	Czytanie - odczytywanie informacji z mapy, określenie liczby państw	1
10.	Czytanie - odczytywanie danych z tabeli	1
11.	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - wykonywanie obliczeń dotyczących długości i czasu	1
12.	Czytanie - odczytywanie danych z tabeli	1
13.	Rozumowanie - rozpoznawanie charakterystycznych cech i własności elementów środowiska	1
14.	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - wykonywanie obliczeń dotyczących objętości	1
15.	Czytanie - odczytywanie tekstu publicystycznego	1
16.	Korzystanie z informacji - wskazywanie źródła informacji	1
17.	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - wykonywanie obliczeń dotyczących temperatury	1
18.	Czytanie - czytanie tekstu literackiego	1
19.	Czytanie - określenie funkcji elementów charakterystycznych dla danego tekstu	1

20.	Korzystanie z informacji - wskazywanie źródła informacji	1
21.	Rozumowanie - opisywanie sytuacji przedstawionej w zadaniu za pomocą diagramu słupkowego	1
22.	I. Rozumowanie - rozpoznawanie charakterystycznych cech figur II. Rozumowanie - ustalanie sposobu rozwiązania zadania i prezentacji tego rozwiązania III. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - wykonywanie obliczeń dotyczących powierzchni	1 1 1
23.	I. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - wykonywanie obliczeń dotyczących czasu II. Rozumowanie - ustalanie sposobu rozwiązania zadania i prezentacji tego rozwiązania III. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce - wykonywanie obliczeń dotyczących pieniędzy IV. Rozumowanie - analiza otrzymanych wyników	1 1 1 1
24.	Pisanie - pisanie na temat i zgodnie z celem wypowiedzi Pisanie - przestrzeganie norm językowych Pisanie - przestrzeganie norm ortograficznych i interpunkcyjnych	1 1 1
25.	Pisanie - pisanie na temat i zgodnie z celem wypowiedzi Pisanie - pisanie na temat i formułowanie wypowiedzi ze świadomością celu Pisanie - budowanie tekstu poprawnego kompozycyjnie Pisanie - celowe stosowanie środków językowych Pisanie - napisanie tekstu poprawnego pod względem językowym (dostosowanie charakterystycznych dla listu zwrotów do adresata) Pisanie - przestrzeganie norm ortograficznych Pisanie - przestrzeganie norm interpunkcyjnych Pisanie - napisanie tekstu poprawnego pod względem graficznym	1 2 1 1 1 1 1 1

POPRAWNE ODPOWIEDZI

KLUCZ ODPOWIEDZI DO ZADAŃ ZAMKNIĘTYCH

Nr zad.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Odp.	B	A	D	B	C	B	B	A	B	B	C	D	D	C	D	B	B	B	A	D

Nr zad.	Schemat punktowania	Liczba pkt
21.	Poprawne zaznaczenie co najmniej 4 słupków diagramu	1
22.	I. Podanie nazwy figury Poprawna odpowiedź: trójkąt różnoboczny ostrokątny, za poprawne odpowiedzi należy także uznać: trójkąt, trójkąt ostrokątny, trójkąt różnoboczny, trójkąt ostrokątny i różnoboczny. II. Ustalenie sposobu obliczenia pola trójkąta $a = \frac{1}{2} a \cdot h$; $P = \frac{1}{2} (2m + 3m) \cdot 4m$ III. Obliczenie pola trójkąta Poprawna odpowiedź: 10 m ² Przykłady poprawnych rozwiązań: Sposób 1. $P = \frac{1}{2} a \cdot h$ $P = \frac{1}{2} (2m + 3m) \cdot 4m$ $P = 10m^2$ Sposób 2. $P = \frac{1}{2} a \cdot h$ $P = \frac{2m \cdot 4m + 3m \cdot 4m}{2}$ $P = \frac{8m^2 + 12m^2}{2} = 4m^2 + 6m^2 = 10m^2$ Sposób 3. $P = \frac{1}{2} a \cdot h$ $a = 2m + 3m = 5m$; $h = 4m$ $P = \frac{5m \cdot 4m}{2}$ $P = 10m^2$	1
I. Obliczenie wieku rodzeństwa	Poprawna odpowiedź: siostra 17 lat, brat 7 lat Jeżeli uczeń nie zapisuje wieku rodzeństwa ale w dalszych obliczeniach uwzględni jego wiek przy zakupie biletów - otrzymuje 1 pkt	1

II. Ustalenie sposobu obliczenia kosztów biletów Poprawna odpowiedź: 197,40 zł III. Obliczenie kwoty za bilety Poprawna odpowiedź: 197,40 zł IV. Analiza otrzymanych wyników i sprawozdanie z warunkami zadania Poprawna odpowiedź: 200 zł - 197,40 = 2,60 zł (lub 197 zł 40 gr). Kwota 200 zł wystarczy na zapłacenie za bilety. Przykłady poprawnych rozwiązań: Sposób 1. Wiek Kasi: II lat Wiek siostry Kasi: II + 6 = 17 lat Wiek brata Kasi: II - 4 = 7 lat Trzeba kupić 4 bilety normalne i 2 ulgowe $4 \cdot 36 + 2 \cdot 26,70 = 144 + 53,40 = 197,40$ $2 \cdot 26,70 + 53,40 = 53,40 + 144 = 197,40$ Sposób 2. $36 + 36 + 36 + 36 + 26,70 + 26,70 = 197,40$ $200 - 197,40 = 2,60$ Sposób 3. $200 - (4 \cdot 36 + 2 \cdot 26,70) = 2,60$ Sposób 4. $4 \cdot 36 + 2 \cdot 26,70 = 197,40$ (z*) $200 - 197,40 = 2,60$ Dopuszczalne jest porównywanie w pamięci. Wszystkie bilety będą kosztowały 197,40 zł. Kwota 200 zł wystarczy na zapłacenie za bilety.	1
24. I. Stosowanie formy zaproszenia Podanie niezbędnych informacji: daty, godziny, miejsca, celu zaproszenia, oraz użycie zwrotu do adresata II. Napisanie tekstu poprawnego pod względem językowym	1

Limit błędów: 0-1 bl. (1 pkt); 2 bl. i więcej (0 pkt) Uczeń z dysleksją: tworzenie spójnego i komunikatywnego tekstu - 1 pkt III. Napisanie tekstu poprawnego pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym Limit błędów: 0-1 bl. (1 pkt); 2 bl. i więcej (0 pkt) Uczeń z dysleksją: stosowanie wielkiej litery na początku i kropki na końcu zdania - 1 pkt	1
PRZYKŁAD DOBREJ PRACY Zaproszenie Klasa VIe zaprasza Szanownego Pana Dyrektora na uroczyste otwarcie wystawy pt. „Wakacje nad morzem”. Uroczystość odbędzie się 23 września 2009 roku o godzinie 16.00 w sali gimnastycznej. UCZNIOWIE	
25. I. Stosowanie formy listu Podanie niezbędnych informacji II. Pisanie na temat Przyjmuje się punkty za: - opowiedzenie dowolnej przygody (1 pkt) - przekonanie adresata - minimum jeden argument (1 pkt) III. Budowanie tekstu poprawnego kompozycyjnie IV. Celowe stosowanie środków językowych V. Napisanie tekstu poprawnego pod względem językowym (dostosowanie charakterystycznych dla listu zwrotów do adresata) Limit błędów: 0-1 bl. (1 pkt); 2 bl. i więcej (0 pkt) VI. Przestrzeganie norm ortograficznych Limit błędów: 1-2 bl. (1 pkt); 3 bl. i więcej (0 pkt) Uczeń z dysleksją: tworzenie spójnego i komunikatywnego tekstu - 1 pkt VII. Przestrzeganie norm interpunkcyjnych Limit błędów: 1-2 bl. (1 pkt); 3 bl. i więcej (0 pkt) Uczeń z dysleksją: stosowanie wielkiej litery na początku i kropki na końcu zdania - 1 pkt VIII. Napisanie tekstu poprawnego pod względem graficznym Przyjmuje się punkt, jeżeli uczeń wyróżni części tekstu zgodnie z jego strukturą (stosuje akapity).	1 2 1 1 1

Uwaga! Punkty za aspekty 4,5,6,7,8 przyznaje się, jeżeli uczeń napisał co najmniej połowę z wyznaczonego miejsca.	
PRZYKŁAD DOBREJ PRACY Gdynia, 20 września 2009 roku Cześć Tomku! Piszę do Ciebie list z jednego z najpiękniejszych portów w Polsce. Właśnie siedzimy z Rodzicami w pizzerii i objadamy się pysznymi włoskimi daniami. Ale jeszcze wczoraj... Zaraz wyszłes Ci opowieść. Jak wiesz, tata zaprosił mnie i mamę na całonocny rejs statkiem. Wczoraj z samego rana czekaliśmy na nabrzeżu portowym na kapitana łodzi rybackiej, pana Mirka. Po godzinym płynięciu, w końcu byliśmy na otwartym morzu. Pan Mirek pokazywał nam sieci rybackie, a jego syn Kuba, jak je zarzucać. Opowiadali nam naprawdę przedziwne historie. O tym, jak statki znikają w tajemniczej mgłę, a później pojawiają się, ale bez załogi, i o synach kuszących rybaków przepięknym śpiewem. Tata śmiał się, że chcą mieszczołchów przestraszyć. Wtedy, gdzieś z oddali usłyszeliśmy przepiękny głos kobiecy. Uwierzył mi, że naprawdę się przestraszyłem, ale potem pomyślałem, że oto właśnie rozpoczyna się przygoda mojego życia. Kiedy już widziałem się w roli bohatera, Kuba powiedział, że głos ten pochodzi z innego kutra rybackiego, którego kapitan uwielbia arie operowe i puszcza je przez głośniki, aby lepiej słyszeć. I tak oto zakończyła się moja przygoda, jak myślałem, z sireną. Będę ją wspominał jako najwspanialsze wydarzenie z rejsu. Więcej opowiem Ci, kiedy się spotkamy. Muszę kończyć pisać list, bo rodzice zjedzą mi całą pizzę. Pozdrawiam Cię, Michał	